

— Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet⁽¹⁾

— Det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur⁽²⁾

(¹) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed (EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1) — EØSU's udtalelse: EFT C 155 af 29.5.2001, s. 32.

(²) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1592/2002 om fælles regler for civil luftfart og om oprettelse af et europæisk luftfartssikkerhedsagentur (EFT L 240 af 7.9.2002, s. 1) — EØSU's udtalelse: EFT C 221 af 7.8.2001, s. 38.

— Det Europæiske Søfartssikkerhedsagentur⁽³⁾.

3. Ændringen af de retsakter, hvorved disse agenturer blev oprettet, kræver høring af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg.

4. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg tilslutter sig Kommissionens forslag.

(³) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1406/2000 om fælles regler om oprettelse af et europæisk søfartssikkerhedsagentur (EFT L 208 af 5.8.2002, s. 1) — EØSU's udtalelse EFT C 221 af 7.8.2001, s. 54.

Bruxelles, den 11. december 2002.

Roger BRIESCH

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Udvidelsens økonomiske og sociale konsekvenser i ansøgerlandene«

(2003/C 85/18)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 16. og 17. januar 2002 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som udpegede Dimitris Dimitriadis til ordfører med Eva Belabed som medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. november 2002.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 395. plenarforsamling af 11. og 12. december 2002, mødet den 11. december, følgende udtalelse med 98 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod.

Resumé

Denne udtalelse er et håndgribeligt bevis på den særlige interesse, hvormed EØSU følger ansøgerlandenes tiltrædelsesforhandlinger, hvor visse vigtige elementer dog stadig ikke er faldet på plads. Udvidelsen er den største prøvelse, EU har stået overfor siden oprettelsen, men ikke nok med det: det bliver også en kæmpeudfordring at opfylde målsætningerne fra topmødet i Lissabon om at gøre EU's økonomi til den mest konkurrencedygtige i verden.

EØSU støtter i alle henseender udvidelsen og deler det danske formandskabs holdning, nemlig at tidsplanen for udvidelsen af EU skal overholdes i betragtning af de fremskridt, som medlemsstaterne har gjort hver især.

EØSU tilbyder på forskellige måder at hjælpe i forbindelse med udvidelsesproceduren. F.eks. vil det gerne medvirke til at udvikle partnerskaber og hjælpe sociale og faglige organisationer samt små og mellemstore specialvirksomheder i ansøgerlandene med a) at nå et højt produktionsniveau på nationalt plan, b) at indføre en bedre organisationsform gennem tilførsel

af den nødvendige know-how, c) at deltage i løsningen af lokale problemer og d) at tage aktivt del i EU-procedurerne. EØSU går ind for hele denne tankegang og vil i enhver henseende arbejde hen imod dette mål, også efter at ansøgerlandene er blevet en del af EU, eftersom medlemskab ikke vil løse alle ansøgerlandenes socioøkonomiske problemer. EØSU har gennem målsætningerne i sit arbejdsprogram for udvidelsen 2002 forpligtet sig til at fremme udvidelsen som horisontalt tema i alle sine aktiviteter.

1. Indledning

1.1. Udvidelsen er en dynamisk proces hen imod en samling af Europa, der styrker fred, sikkerhed og velstand i hele verdensdelen. I løbet af de sidste 10 år har ansøgerlandene under særligt vanskelige omstændigheder gjort markant betydningsfulde økonomiske og administrative fremskridt hen imod tiltrædelse af EU. Det er dog nødvendigt at fastholde indsatsniveauet, hvis fremskridtene skal konsolideres, ikke mindst de kommende år, som er afgørende både for et vellykket udfald af forhandlingerne om endelig tiltrædelse og for en afhjælpning af de tilpasningsproblemer, som kan opstå i forbindelse med fuld gennemførelse af Fællesskabets eksisterende regelværk (acquis communautaire).

Drømmen om et EU med et stort enhedsmarked og over 500 mio. indbyggere (hvis man tæller indbyggerne i ansøgerlandene med) vil kunne realiseres, hvis a) de økonomiske og sociale forandringer i disse lande sker i et højt tempo og uden tilbageslag⁽¹⁾ og b) de socioøkonomiske omstændigheder muliggør det, dvs. hvis borgerne i ansøgerlandene accepterer den nye situation og føler sig sikre i Unionen.

1.2. Ansøgerlandene står over for en dobbelt udfordring: sideløbende med, at de til stadighed må slide i det for at ændre hele deres politiske, økonomiske og sociale system, skal de nu og her gennemføre Fællesskabets eksisterende regelværk (acquis communautaire). Det drejer sig om to parallelle, ofte overlappende, og under alle omstændigheder vigtige processer, der pålægges af en hel række forpligtelser over for internationale aktører, der ofte udsender forskellige politiske og økonomiske signaler, hver på baggrund af sine egne strategiske og samfundsmæssige forbilleder. Indtrædelsen i EU vil afhænge meget af overgangsperioden — og omvendt. Ud over de økonomiske og sociale følger af udvidelsen for ansøgerlandene

vil de systemer, som etableres i ansøgerlandene, også have en betydningsfuld indvirkning på EU, når disse bliver medlemmer. Denne indvirkning synes ikke at være blevet erkendt i sin fulde udstrækning af de nuværende medlemsstater.

1.3. På den konference om udvidelsen, der blev afholdt af EØSU den 16. november 2000 i Bruxelles, drøftede forskellige samfundsgrupper den reelle situation og konsekvenserne af ansøgerlandenes medlemskab af EU. Konferencen udsendte et signal til Det Europæiske Råd, de øvrige EU-institutioner og ansøgerlandenes regeringer om behovet for, at den kommende tiltrædelse af nye medlemsstater er solidt forankret i civilsamfundet. Konferencen gav udtryk for sin overbevisning om, at en bæredygtig og frugtbar udvidelse af Den Europæiske Union i stor udstrækning afhænger af, om det lykkes at inddrage disse aktører i tiltrædelsesforberedelserne.

1.4. Under møderne i EØSU om udvidelsen den 5-7. november 2001⁽²⁾ opfordrede medlem af Kommissionen med ansvar for udvidelsen, Günter Verheugen, EØSU til at koncentrere opmærksomheden om de økonomiske og arbejdsmarkedsmæssige konsekvenser af udvidelsen i ansøgerlandene.

1.5. Desuden er medlemmerne af de blandede rådgivende udvalg med ansøgerlandene blevet opfordret⁽³⁾ til at medvirke til, at udvidelsen bliver vellykket for såvel EU som ansøgerlandene. På møderne blev nogle af de vigtigste problemer for ansøgerlandene behandlet og under drøftelserne blev vigtige emner vendt uden begrænsninger — emner som udbetalinger og kvoter til landbruget, regionalpolitik, bureaukratisk offentlig forvaltning, manglende dialog mellem arbejdsmarkedets parter, fri bevægelighed for personer, årsagerne til forsinkelser i udbetalingen af bevillinger fra EU, små og mellemstore virksomheders bidrag til økonomien, begrænset forskning på universitetsniveau, erhvervsuddannelse, dårlig konkurrenceevne og sidst men ikke mindst mangel på information om udvidelsen til borgerne i ansøgerlandene.

1.5.1. Kriterierne, der lægges til grund for evalueringen af fremskridtene i de enkelte lande, sådan som de blev formuleret på topmødet i København 1993, er fortsat gældende den dag i dag. Ansøgerlandene fortsætter med at opfylde de politiske Københavns-kriterier med undtagelse af Tyrkiet. Der er i vid udstrækning gjort fremskridt med hensyn til uddybning og konsolidering af demokratiet, respekt for lov og orden, beskyttelse af menneskerettigheder og en styrkelse af de demokratiske strukturer i de fleste af ansøgerlandene.

(1) Se også EØSU's udtalelser: »Beskæftigelsen og den sociale situation i ansøgerlandene i Central- og Østeuropa«, EFT C 193 af 10.7.2001 og »Opfyldelse af de økonomiske adgangskriterier: udfordringerne for ansøgerlandene i forbindelse med EU-udvidelsen«, EFT C 193 af 10.7.2001.

(2) Proceedings fra møderne om udvidelsen i EØSU 5-7. november 2001.

(3) Konference under udvidelsesugen i EØSU »Mod et partnerskab for økonomisk vækst og sociale rettigheder« (14.-17. november 2000).

1.6. Hele operationens kerne ligger dog i ansøgerlandenes evne til at integrere og omsætte Fællesskabets eksisterende regelværk i national lovgivning. Det er værd at gøre opmærksom på, at mens man har vedtaget et utal af love, der skal gennemføre Fællesskabets regelværk, så ledsages disse ikke af de nødvendige gennemførelsesforanstaltninger, og først og fremmest ved vi ikke, hvad der vil ske, når disse love gennemføres fuldt ud i praksis. Ansøgerlandene søger almindeligvis at opfylde klart definerede mål i forbindelse med udvidelsen, hvilket især hjælper dem med at prioritere og fremskynde visse saneringsprocedurer.

Udtalelsen behandler fortrinsvis følgende emner:

2. Den nuværende økonomiske situation — Omstruktureringer

2.1. Økonomiske data — statistik

2.1.1. For 10 af ansøgerlandene steg det reelle BNP i gennemsnit med næsten 5 % i 2001. I første halvår 2001 konstateredes en opbremsning i stigningen i BNP i ansøgerlandene. Forholdet mellem per capita BNP i de 10 central- og østeuropæiske lande og gennemsnittet i EU (målt i købekraftstandard) var i 2000 39 % mod 38 % i 1999. Ansøgerlandenes samlede bruttonationalprodukt svarer kun til 5 % af EU's BNP⁽¹⁾. De store stigninger i olieprisen fik inflationen til at stige fra 10 til 15 % i 2000. På trods af den forholdsvis gode udvikling steg arbejdsløsheden fra næsten 11 % til 12,5 % i 2000 og til 18 % i 2001 (helt op til 25-31 % i visse egne)⁽²⁾. Stigningen i arbejdsløsheden er et tegn på en negativt virkning af strukturforandringer for arbejdsstyrken, forskydninger i arbejdsmarkedet og et manglende sammenfald mellem disponible og efterspurgte erhvervsunderskudskaber.

2.1.2. Sammenbruddet i de centralistiske økonomier i 1989 og overgangen til et frit marked har skabt en ny opfattelse af økonomiske, sociale og erhvervmæssige procedurer i ansøgerlandene med en fælles økonomisk nyorientering i dem alle fra øst mod vest. I de fleste tilfælde gør borgerne kraftigt modstand mod den voldsomme forandring af de socioøkonomiske vilkår på grund af a) den høje politiske og socioøkonomiske pris for overgangen, b) de offentlige myndigheders ineffektivitet og c) sammenbruddet i økonomiernes indre mekanismer og procedurer.

2.1.3. Reformen af økonomien har skabt nye arbejdspladser i nye brancher, men samtidig er et stort antal job i de traditionelle brancher forsvundet, hvilket har medført en høj arbejdsløshed, utilstrækkelig infrastruktur og dystre fremtidsudsigter i store geografiske områder. Dette er sammen med de finansielle problemer den største udfordring for udviklingen af de pågældende regioner. Der er brug for en koncentreret indsats, hvor alle involverede parter går sammen om at udvikle en strategi for disse regioner og om at skabe de betingelser, der er nødvendige for at kunne tiltrække investeringer og skabe nye arbejdspladser. Ud over foranstaltninger til udvikling af kvalifikationer er det absolut nødvendigt med en aktiv arbejdsmarkedspolitik, bedre infrastrukturer, en afbalanceret politik for sociale ydelser, daglønne og lønninger, så der skabes de nødvendige betingelser for, at investorer kan tilbyde og lønmodtagere bemande de nye arbejdspladser.

2.1.4. Ansøgerlandenes handel har undergået store forandringer de senere år, således at EU nu er den vigtigste handelspartner for de fleste af dem. Som man kunne forvente, har den øgede import af varer og tjenesteydelser skabt underskud på handelsbalancen i de fleste ansøgerlande.

2.1.5. De nye konkurrencevilkår, der følger med EU-medlemskabet, vil højst sandsynlig afstedkomme betydelige omstruktureringer i landenes centrale økonomiske sektorer (f.eks. inden for landbrug, forarbejdningsindustri o.lign.). Særlig betydning skal tillægges forberedelsen af de implicerede aktører på de nye konkurrencevilkår, der følger med udvidelsen, og de sandsynlige konsekvenser heraf for de tilsyneladende »sunde« sektorer.

2.2. Industri — Serviceydelser — Handel

2.2.1. De direkte udenlandske investeringer har bidraget betydeligt til skabe balance i udlandsgælden i samtlige ansøgerlande. De har desuden været en vigtig kilde til oprettelsen af nye arbejdspladser, idet de har forhindre en dyb krise i beskæftigelsen i såvel store som små og mellemstore virksomheder. Størsteparten af de direkte udenlandske investeringer stammer fra privatiseringer af især offentlige industrivirksomheder, som står for det meste af kapitalindstrømningen. En femtedel af de direkte udenlandske investeringer i handelssektoren er rettet mod arbejdskrævende brancher som tekstil- og beklædningsindustri, fabrikation af elektriske apparater og biler. De direkte udenlandske investeringer er stadig den vigtigste drivkraft bag udskiftningen af forældet maskinel,

(1) Eurostat — Statistical Yearbook 2002.

(2) DIW-ugerevy 1-2/02: grundlæggende principper for den økonomiske udvikling 2002/2003, Berlin 2002. Statistisk tjeneste: arbejdsløshedstal i regionerne i de centraleuropæiske ansøgerlande, 2000.

indførelse af og oplæring i ny teknologi og nye forvaltningsformer, samt moderne salgsmetoder. Selv om sværindustrien har undergået store forandringer, er den stadig en afgørende økonomisk og social faktor i mange egne, som kræver betydelig støtte, hvis man vil undgå yderligere sociale problemer.

2.2.2. Privatiseringerne har været et nøgleinstrument i overgangsprocessen. De har på mangfoldige måder påvirket sektorer, virksomhedernes størrelse, metoder, det lovgivningsmæssige og institutionelle miljø i de enkelte lande, og gør det fortsat. I mange tilfælde har privatiseringer på trods af produktivitetsforøgelse i konkrete virksomheder skabt øget arbejdsløshed og uligheder i lønniveauet.

2.2.3. Privatiseringerne har bredt sig fra industrien til virksomheder i andre sektorer, såsom almenyttige selskaber, transport- og energiselskaber i forbindelse med en samlet omstrukturering af disse sektorer. Privatisering af bankerne er blevet gennemført i de fleste af ansøgerlandene, men alligevel har man været vidne til statslige indgreb i visse statsbanker med hensyn til driften af disse og udformningen af kreditpolitikken. Opmærksomheden henledes dog specielt på, at der ikke har fundet nogen privatiseringer sted i andre finansielle sektorer i ansøgerlandene. Det skal understreges, at privatiseringerne i kreditsystemet — ikke mindst i banksystemet — ikke har været og ikke altid vil være løsningen på alle økonomiske og sociale problemer.

2.2.4. Der ligger en kæmpe udfordring for ansøgerlandene i at gennemføre og omsætte EU's eksisterende regelværk på transportområdet i national lovgivning. Ansøgerlandene bør derfor hjælpes med den praktiske gennemførelse af transportlovgivningen gennem ensartede støtteforanstaltninger på det administrative og organisatoriske område ⁽¹⁾.

2.2.5. Fraværet af moderne finansielle værktøjer holder investeringerne borte fra den spirende private sektor. I de fleste tilfælde er der behov for yderligere fremskridt, før landene kan optages som medlemmer af EU, så der kan ske en effektiv overførelse af de mekanismer, der fastlægger valutapolitikken. Det er værd at understrege, at den kontrol af driften, som banksektoren er blevet underlagt, ikke modsvares af lignende tilsynsmekanismer i andre sektorer, hvor virksomheder, der fungerer som mellemlid, vil kunne udvikle sig og skabe udvikling og effektivitet. Det er værd at fremhæve, at kontrolmekanismerne ikke er 100 % økonomisk forsvarlige, idet de ofte er skyld i betydelige forsinkelser eller udsættelser af

virksomhedernes aktiviteter. Fraværet af gensidige garantifonde, der kan yde kredit til små og mellemstore virksomheder, er ligeledes med til at øge investeringsrisikoen betydeligt.

2.2.6. De ubegrundede forsinkelser i de nødvendige reformer vedrørende ejendomsret til jord forbliver en afgørende faktor for den manglende udvikling i boligmarkedet, byggeriet og handlen med fast ejendom, hvilket har uheldige konsekvenser for arbejdsmarkedet, udviklingen af små og mellemstore virksomheder, iværksætteriet og fremkomsten af finansielle mellemmand. Dette konkrete problem er desuden en betydelig hæmsko for indskud af indenlandsk og udenlandsk kapital både i de nævnte sektorer og i en mængde andre, ikke mindst fordi det forstærkes af huller i lovgivningen hvad angår ejendomsret.

2.2.7. På det indre marked må der dannes en horisontal infrastruktur, og den, der allerede findes skal styrkes — især infrastruktur, der kan fremme erhvervsklimaet og iværksætteriet. Følgende er eksempler på områder, hvor behovet for forbedringer er stort: markedskontrol, standardisering, certificering og industriel og intellektuel ret.

2.2.8. Konkurrence i bred forstand er i ansøgerlandene blevet praktiseret som økonomisk, socialt og forretningsmæssigt princip siden begyndelsen af 90'erne. De hidtidige fremskridt skal fastholdes, og omstillingen fremskyndes gennem oprettelsen af institutioner, der fører tilsyn med såvel den overordnede ramme for konkurrencen som de enkelte delpolitikker — ligesom i EU's nuværende 15 medlemsstater.

2.2.9. Ansøgerlandene skal være særlig opmærksom på, at den nødvendige innovationskultur mangler, og at det ikke er klart defineret, hvad FoU skal bidrage med i de økonomiske sektorer.

2.3. Små og mellemstore virksomheder

2.3.1. EØSU anser de små og mellemstore virksomheder for at være den vigtigste kilde til udvikling i de central- og østeuropæiske lande på grund af deres smidighed og tilpasningsevne, samtidig med at de er en vigtig faktor for nedbringelsen af arbejdsløsheden. Virksomhederne, og navnlig de små og mellemstore af disse, spiller en vigtig rolle i udvidelsesprocessen. EØSU har vist, at »virksomhedernes bidrag er også væsentlig, for at der kan skabes nye arbejdspladser og øget indkomst, hvilket er en forudsætning for yderligere økonomisk og social udvikling«. Derfor er det specielt vigtigt at tilskynde myndighederne i ansøgerlandene til at fremskynde informationstiltag vedrørende Fællesskabets eksisterende regelværk, der rettes mod virksomhederne, og at fremme iværksætterånden i de små og mellemstore virksomheder.

2.3.2. Små og mellemstore virksomheder har på trods af mangel på erfaring og konkrete finanser vist gode udviklings- og tilpasningsperspektiver og har bidraget med en betydelig

⁽¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om transport/udvidelsen, september 2002.

del til BNP og beskæftigelsen i alle landene. De små og mellemstore virksomheder inden for høj- og informationsteknologi, specialiseret produktion og servicefag tenderer mod samme karakteristika og resultater på beskæftigelsesområdet som de store virksomheder, der har nydt godt af direkte udenlandske investeringer.

2.3.3. Alligevel fungerer de små og mellemstore virksomheder på andre områder i et økonomisk klima, hvor den sorte økonomi ofte har betydelig indflydelse på deres muligheder for at overleve og bevare deres position på markedet. Den sorte økonomis indflydelse på arbejdsmarkedet fører til a) usikre ansættelser, b) lønninger på mindstelønsniveau eller lavere, i nogle tilfælde suppleret med c) ekstrabetaling »i hånden«, d) kontraktløse forhold eller korttidskontrakter uden beskrivelse af arbejdsvilkår eller bestemmelser vedrørende ansættelsesperioden.

2.3.4. EØSU opfordrer Kommissionen til at være mere opsat på at forbedre vilkårene for de små og mellemstore virksomheder i ansøgerlandene og i højere grad fremme iværksætterånd gennem forslag til støtte- og uddannelsesforanstaltninger — altid kombineret med en mere fuldstændig information om EU's politik for små og mellemstore virksomheder.

2.4. Offentlige tjenester

2.4.1. Offentlige tjenesteydelser (almennyttige selskaber) fortjener særlig opmærksomhed. Erfaringerne fra landene i Vesteuropa viser, at en fuldstændig liberalisering af denne sektor, der åbner for konkurrence fra private virksomheder, kan føre til problemer med udbuddet og/eller sikkerheden. I nogle ansøgerlande har højere energipriser gjort det umuligt for husstande at betale elregningen, så strømmen bliver afbrudt, hvilket ved flere lejligheder har ført til sociale uroligheder. Et almindeligt forekommende problem i forbindelse med privatiseringsprocessen er, at etableringen af en lovramme for de sektorer, der tilbyder de pågældende tjenester (transport, energi, telekommunikation) mislykkes, hvorved der opstår risiko for monopoldannelser.

2.4.2. Europa-Parlamentet har understreget, hvor afgørende det er, at der investeres i at udvikle bedre sociale strukturer i CØEL⁽¹⁾. En sådan holdning er en nøgleforudsætning for at undgå mulige vanskeligt håndterbare sociale fænomener i forbindelse med integrationsprocessen.

2.4.3. De offentlige myndigheder har brug for en omgående modernisering i de fleste ansøgerlande, navnlig hvad angår den service, borgerne får, når de henvender sig til det offentlige. Indførelsen af edb i den offentlige forvaltning skal ligeledes veje tungt.

2.5. Landbrug

2.5.1. Det bliver en vanskelig og langvarig proces at integrere landbruget i ansøgerlandene i den fælles landbrugs politik. Der er stor forskel på situationerne nu i de forskellige ansøgerlande. Landbrugsstrukturerne adskiller sig betydeligt. Også med hensyn til tackling af strukturproblemerne og med hensyn til konkurrenceevnen er der store forskelle. I de fleste ansøgerlande tegner landbruget sig for en væsentlig større del af beskæftigelsen og af BNP end i de nuværende medlemsstater. Landbrugets andel af arbejdsstyrken strækker sig fra 5,1 % i Tjekkiet til 42,8 % i Rumænien (i EU ligger den gennemsnitligt på 4,3 %). Tilsvarende store forskelle gør sig gældende med hensyn til landbrugets andel af BNP, der rækker fra 2,9 % i Slovenien til 15,8 % i Bulgarien (i EU ligger den i gennemsnit på under 2 %).

2.5.2. Tallene viser, at landbrugets økonomiske betydning på den ene side og dets sociale betydning på den anden side må vurderes stærkt forskelligt. En relativt stor del af arbejdsstyrken bidrager med en ret begrænset del af økonomien. Især i landdistrikterne i de arealmæssigt store ansøgerlande som Polen og Rumænien må man være særlig opmærksom på og tage særligt hensyn til landbrugets store betydning for det lokale arbejdsmarked, navnlig fordi arbejdsløsheden i landdistrikterne ligger over gennemsnittet, og det netop dér er vanskeligt at oprette nye arbejdspladser.

2.5.3. Omstruktureringen af visse industrisektorer og den arbejdsløshed, denne har ført med sig i byområderne, har bevirket, at mange borgere i ansøgerlandene er taget ud på landet igen⁽²⁾.

2.5.4. Tallet for den anmeldte beskæftigelse inden for landbruget i de 13 lande er forblevet på 1999-niveauet, idet det er faldet langsomt i de fleste lande, men steget en lille smule i Polen og Rumænien.

(1) Europa-Parlamentets beslutning om hvidbogen af 17. april 1996 om forberedelse af de associerede central- og østeuropæiske landes integration i Unionens indre marked (EFT C 141 af 13.5.1996).

(2) DIW-ugerevy 1-2/02: grundlæggende principper for den økonomiske udvikling 2002/2003, Berlin 2002. Statistisk tjeneste: arbejdsløshedstal i regionerne i de centraleuropæiske ansøgerlande, 2000.

2.5.5. Virkningen af budgettet for den fælles landbrugspolitik på landdistrikterne og på økonomien generelt vil variere kraftigt, alt efter hvordan fondene anvendes. En adskillelse kan få konsekvenser for beskæftigelsen i landdistrikterne, som på sin side vil give sociale problemer, der vil kræve alternative beskæftigelsesmuligheder baseret på uddannelse og efteruddannelse.

2.5.6. Det er almindeligt kendt, at det arbejdskraftintensive landbrug i ansøgerlandene på grund af dets struktur ofte ikke er konkurrencedygtigt. Der er helt klart et større tilpasningspres inden for landbruget i ansøgerlandene. Produktivitetsudvikling er nødvendig, selvom den vil kunne få betydelige sociale og miljøpolitiske konsekvenser.

2.5.7. Udvalget mener, at det er vigtigt til stadighed at fremhæve, at udviklingen af landbruget og landdistrikterne i ansøgerlandene skal følge princippet om bæredygtighed, samt at fortidens fejltagelser ikke må gentages.

2.5.8. Tilrædelsesprogrammerne spiller en vigtig rolle, indtil medlemskabet er en realitet. EØSU støtter decentralisering i forbindelse med gennemførelsen af Ispa-programmet og — ikke mindst i forbindelse med SAPARD-programmet, der, som udvalget understreger, snarest muligt bør være operationelle i alle ansøgerlandene. Særligt beklageligt er det, at SAPARD-programmet i nogle lande først er kommet i gang med betydelig forsinkelse — og under tiden ikke engang i den rigtige form. Dette er en hæmsko for den nødvendige tilpasningsproces og landbrugets omlægning til bæredygtig produktion.

2.5.9. Det Europæiske Råd har den 25. oktober 2002 i overensstemmelse med Kommissionens forslag vedtaget gradvist at indføre direkte støtte til landbrugere i ansøgerlandene. Udvalget går ud fra, at man dermed har taget et vigtigt skridt på vejen mod en vellykket og rettidig afslutning på forhandlingerne om det vanskelige landbrugskapitel. Udvalget håber, at man i ansøgerlandene også vil inddrage de øvrige støtteforanstaltninger, især foranstaltninger til forbedring af agrarstrukturene og til udvikling af landdistrikterne, i vurderingen af denne beslutning.

2.5.10. EØSU støtter bestræbelserne i retning af en videreudvikling af den fælles landbrugspolitik, således at landbruget ud over at opfylde samfundets forventninger, også kan klare de nye udfordringer, der ligger i udvidelsen.

2.5.11. EU-Kommissionen har med sine forslag gjort det klart, at den i øget omfang vil gøre brug af de instrumenter under den fælles landbrugspolitik, der med Agenda 2000 blev sammenfattet i den 2. søjle, og som især skal fremme udvikling i landdistrikterne og landbrugets miljøprogrammer. EØSU har allerede i flere udtalelser understreget, at det i princippet finder denne politik rigtig — og dette gælder ikke mindst for ansøgerlandene.

3. Den nuværende økonomiske situation

3.1. Beskæftigelse

3.1.1. Arbejdsmarkedet viser betydelige forskelle mellem by og land, for så vidt angår den alt i alt større arbejdsløshed. Omstruktureringen inden for de fleste industrisektorer, og udviklingen af tjenester specielt i bykerne, skærper modsætningsforholdet hvad angår beskæftigelse mellem by og land ⁽¹⁾, idet en væsentlig del af lønmodtagerne — især på landet — ikke får de kvalifikationer, som kræves for at leve op til kravene i den nye økonomi, der mere og mere går i retning af serviceerhverv. Ud over de oven for anførte foranstaltninger, som skal udvikle regionerne og lokke investeringer til, bliver det nødvendigt at etablere en ligevægt mellem de job, der udbydes, de kvalifikationer, der kræves, og de lønninger, der gives, med henblik på at udnytte og videreudvikle det menneskelige potentiale, der findes i ansøgerlandene, i den retning, som Lissabon-strategien har anvist.

3.1.2. Modellen for reformerne i tilknytning til samfundsændringerne i CØEL bygger på den forudsætning, at den økonomiske vækst vil foregå i et højt tempo, navnlig gennem udviklingen af en blomstrende privat sektor i økonomien. Indstrømning af direkte udenlandske investeringer og udviklingen af små og mellemstore virksomheder bør anvendes som de vigtigste »støddæmpere« for den uundgåelige afskedigelse af medarbejdere og faldet i levestandarden. På trods af de dramatiske ændringer i økonomiernes struktur og funktion i regionen, er resultaterne meget langt fra forventningerne. I de fleste tilfælde forbliver beskæftigelsesproblemer en grundlæggende afgørende faktor for integrationsprocessens succes.

3.1.3. Den erfaring, man hidtil har kunnet drage af overgangen til en fri økonomi, viser, at høje økonomiske væksttal ikke har ført til oprettelsen af flere og bedre jobs som en automatisk følge af omstrukturings- og moderniseringsbestræbelser. I visse tilfælde (i Polen) er høje vækstrater blevet ledsaget af stadige og ofte forværrede problemer med arbejdsløshed.

⁽¹⁾ EFT C 51 af 23.2.2000.

3.1.4. Væsentlige dele af arbejdskraftreserverne er blevet ramt af den eksplosive udvikling inden for den sorte økonomi og af mangedoblet brug af en praksis hentet fra den sorte økonomi i ellers lovlydige virksomheder. Den kumulative virkning af den frihed, reformerne har skabt som »stødpude« mod fattigdom og grundpille for ro i samfundet, har bidraget til at udbrede korrupsionen og haft alvorlige negative følger for budgetindtægterne og de sociale fondes økonomi. Effekten er betydelig på arbejdsmarkedsmekanismernes effektivitet, og den loyale konkurrence på de fremspirende markeder for varer og arbejdskraft forvrides.

3.1.5. De store udenlandske firmaer har skabt fremskridt for en del af arbejdsmarkedet ved at skabe stabile nye arbejdspladser med højere løn og af højere kvalitet. De hører med til den begrænsede gruppe af selskaber, der investerer i sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Ikke desto mindre kan antallet af nye arbejdspladser kun begrænse og ikke helt stoppe arbejdskraftens »udsivning«.

3.1.6. På grund af begrænsninger i det økonomiske miljø, hvor de små og mellemstore virksomheder er aktive, så som let industri, fødevarer, fabrikation, forarbejdning af træ og møbelproduktion, har disse kun i ringe grad været i stand til at opsyge arbejdskraft.

3.1.7. De udenlandske selskabers politik tiltrækker naturligt nok den del af arbejdsstyrken, der har flere kvalifikationer, hvilket eventuelt kan skabe strukturspændinger på de lokale arbejdsmarkeder. Geografiske koncentrationer i de direkte udenlandske investeringer såvel i CØEL som helhed (80 % i Polen, Ungarn og Den Tjekkiske Republik) som internt i de enkelte lande har tendens til at fastholde eller skærpe de regionale uligheder på arbejdsmarkedet. Integrationen af de udenlandske selskaber i den stedlige økonomi er stadig utilstrækkelig, og de afledte resultater heraf (via nye datterselskaber eller underentrepriser) har hidtil kun ydet et begrænset bidrag til jobskabelsen.

3.1.8. Integrationsprocessen og harmoniseringen af standarder, regler og metoder, der indebærer strengere regler, bedre kontrol og øget konkurrence vil presse en sanering igennem og gøre driften gennemsigtig, men kan muligvis få alvorlige negative konsekvenser for beskæftigelsessituationen, hvis der ikke i tide træffes foranstaltninger til at afbøde dem gennem støtte til »sunde« virksomheder.

3.1.9. Sammenfattende kan man sige, at den generelle beskæftigelsessituation og fremtidsudsigterne for denne kræver en beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitik, der går meget

længere end simple »aktive foranstaltninger« og kombinerer skattepolitik, investeringspolitik, uddannelsespolitik m.m., således at der skabes praktisk mulighed for at sikre en stabil beskæftigelse af høj kvalitet.

3.1.10. Faglig uddannelse og brain drain hører til de emner, som har været drøftet med arbejdsmarkedets parter i de blandede rådgivende udvalg. EØSU er forpligtet til at behandle disse emner i detaljer og til at foreslå passende retningslinjer ⁽¹⁾.

3.2. Lønninger

3.2.1. Eftersom lønninger og daglønne stadig er relativt lave, arbejdsløsheden stiger, og de økonomiske problemer ikke tillader høje overførselsindkomster, stilles ansøgerlandene over for større uligheder og permanent fattigdom. I 90'erne uddybedes lønforskellene i ansøgerlandene, og antallet af mennesker, der lever under fattigdomsgrænsen, blev større ⁽²⁾.

3.2.2. De mangeartede økonomiske faktorer og metoder for udførelse af et arbejde skaber tit en mere kompliceret relation mellem løn og samlet indkomst, end man normalt ser. Lønindtægter udgør ofte under halvdelen af den samlede husstandsindkomst (som makroøkonomisk national indikator). Det er ligeledes vigtigt at kaste et blik på fordelingen efter størrelse af lønnen i de enkelte lande. I f.eks. Bulgarien er der tendens til polarisering med koncentration af lønningerne i 1) ringe specialisering/lav løn i industrien, 2) en top omkring middellønnen og endelig 3) en lille stigning omkring de meget høje lønninger (multinationale selskaber, store statsvirksomheder og offentlige forsyningsselskaber, idet den private sektor halter lidt bag efter den offentlige.

3.2.3. Et af resultaterne af de restriktive indkomstpolitikker — med afvigelser fra land til land — er, at man ofte kan konstatere tilsynecomsten af en ny kategori i disse lande: »fattige lønmodtagere«, som er frugtbar jord for sort arbejde.

3.3. Socialsikringsordninger

3.3.1. Mens EU's eksisterende regelværk er begrænset, hvad angår socialpolitik, har ændringerne i ansøgerlandenes socialsikringsordninger været kraftigt influeret af andre internationale organisationer, f.eks. IMF og Verdensbanken, som har en

⁽¹⁾ Proceedings fra møderne om udvidelsen i EØSU 5-7. november 2001.

⁽²⁾ Indlæg ved repræsentant for Europa-Kommissionen på studiegruppemødet den 28.5.2002.

brede procedure for bistand til lande og påvirker reformerne i retning af en social model af privat karakter med ansvar og risikotagningen placeret hos enkeltpersoner.

3.3.2. Selv om Unionen varmt støtter den europæiske socialmodel, der bygger på principperne om social og territorial samhørighed, har den kun begrænset kompetence og mulighed for at øve indflydelse på reformerne og udformningen af disse ordninger. Resultatet er i mange tilfælde, herunder også hvad angår socialsikringen, at den måde, man har skruet det sociale system sammen på, ifølge EØSU's opfattelse ikke egner sig som forbillede for hele Europa ⁽¹⁾. EØSU foreslår, at man er mere opmærksom på disse spørgsmål i forbindelse med rammen for den åbne koordinationsprocedure, som blev vedtaget på topmødet i Lissabon, og som ansøgerlandene allerede er en del af efter topmødet i Barcelona. Ansøgerne kan derfor udforme og udvikle deres socialsikringsordning i overensstemmelse med deres egne behov og således følge principperne bag den europæiske sociale model.

3.4. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet

3.4.1. Arbejdsmarkedsdialogen i CØEL er karakteriseret af de samme kombinationer af centrale trepartsaftaler på nationalt niveau og af kollektive bilaterale forhandlinger, der især finder sted i private virksomheder og i nogle tilfælde i arbejdsgivergrupper. Slovenien er her en klar undtagelse, idet sektorale forhandlinger og et system med arbejdsråd her er fremherskende.

3.4.2. Systemet med trepartsforhandlinger er hovedsagelig kommet gennem en model hentet fra udlandet og skyldes et behov for at sikre fred på arbejdsmarkedet i de kritiske faser af overgangsproceduren under afviklingen af det gamle politiske system og indførslen af fundamentet for udviklingen af en markedsøkonomi (uro i forbindelse med liberaliseringer og den første omstrukturering af økonomien). Med stabiliseringen af de nye politiske systemer og markedssystemer er betydningen af den sociale dialog kommet ind i en periode med afmatning, og interessen for dialogen er dalet betragteligt, navnlig fra regeringernes side.

3.4.3. Tiltrædelsesforhandlingerne har givet ny vind i sejlene for udviklingen af et aftalesystem for arbejdsmarkedets parter og har ført til fremskyndelse af indførelsen af arbejdskontrakter på arbejdsmarkedet samt udsigt til, at repræsentanter fra CØEL i fremtiden kan deltage i de europæiske arbejdsmarkedetsråd for multinationale selskaber. Der er ikke desto mindre brug for yderligere tiltag for at sikre, at harmoniseringsprocessen fører til en effektiv integration i hverdagen.

3.4.4. På grund af det øgede pres og tendensen i retning af en individualisering af arbejdsmarkedetsrelationerne må videreudviklingen af rammelovgivningen for arbejdsmarkedet overvåges på nært hold, ligesom man skal sikre, at denne udvikles i overensstemmelse med principperne bag den europæiske model, hvor den sociale dialog spiller en central rolle.

3.4.5. Udviklingen bremses også af:

- den begrænsede forståelse for begrebet national suverænitets, når der tages beslutninger af den udøvende eller lovgivende magt og af dennes temmelig hyppige modvilje mod at give reelle oplysninger og rådgive arbejdsmarkedets parter i spørgsmål, der vedrører deres særlige fagområde
- arbejdsmarkedsparternes repræsentation, den manglede lovramme, den opsplittede repræsentation af interesser hos arbejdsmarkedets parter, som bl.a. gør det vanskeligt at træffe fælles beslutninger i forbindelse med den sociale dialog. Der er tegn fra handelsforeningernes side på en sammenslutning af organisationer, men problemet eksisterer fortsat i en række tilfælde i arbejdsgiverorganisationerne
- identitet og klare roller under de nye vilkår.

3.4.6. Hertil kommer yderligere tre felter med alvorlige udfordringer for den fremtidige udvikling af den sociale dialog i overensstemmelse med EU's praksis og niveau:

- fastlæggelse af praktiske forhandlingsbestemmelser både generelt og på sektorielt niveau
- fuld accept og effektiv drift af arbejdsråd på arbejdspladserne
- udvikling af strukturer, mekanismer og procedurer for den sociale dialog i små og mellemstore virksomheder.

4. Lige muligheder

4.1. Lovgivningen i de enkelte ansøgerlande stemmer i det store hele overens med EU-lovgivningens hovedkrav med hensyn til ligestilling mellem mænd og kvinder. Desværre afviger praksis ofte. Ligesom i EU opstår problemerne først og fremmest, fordi økonomiske vanskeligheder rammer mænd og kvinder på forskellige måder ⁽²⁾. Desuden er formidlingen af vigtigheden af ligestilling mellem mænd og kvinder stadig ikke tilstrækkelig god.

⁽¹⁾ »Beskæftigelse, økonomiske reformer og social samhørighed — hen imod et Europa kendetegnet ved innovation og viden« — EFT C 117 af 26.4.2000.

⁽²⁾ Agenda 2000, Bind II: Udfordringerne ved udvidelsen (konsekvensanalyse), s. 46 (KOM(97) 2000).

4.2. Lige muligheder går dog ikke kun på forholdet mellem mænd og kvinder, men på bekæmpelse af enhver form for forskelsbehandling på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (EF-traktatens artikel 13). Navnlig for så vidt angår mindretallenes stilling, er der stadig store problemer i ansøgerlandene at tage hensyn til.

4.3. Det bliver nødvendigt at pege på dynamiske tiltag med henblik på at få løst de fortsatte problemer med beskyttelsesbetingelser og -vilkår i visse ansøgerlande, at bekæmpe udnyttelse af kvinder og børn, at skabe ligestilling mellem kønnene og at bekæmpe diskrimination.

4.4. Specielt synes det socioøkonomiske skel mellem sigøjnerne og flertallet af befolkningen af vokse. Der bør træffes særlige foranstaltninger til at lette disses adgang til sociale tjenester og infrastruktur⁽¹⁾.

4.5. Økonomiske og sociale emners etnologiske aspekter skal behandles på en systematisk måde. Erhvervs mulighederne, leve- og arbejdsvilkår, skolegangen, adgangen til offentlige ydelser m.m. er meget anderledes for etniske mindretal. Mindretallene har af flere grunde en tendens til at være lukkede, bl.a. fordi kulturen kan være forskellig, hvad angår økonomiske tilskyndelsesmidler — et systematisk problem, der gør, at en række af EU's politiske foranstaltninger ikke fungerer, fordi de er udtænkt til vestlige lande⁽²⁾.

5. Forbrugerrettigheder

5.1. EØSU støtter bestræbelserne fra civilsamfundets organisationer, ikke mindst forbrugerorganisationerne, der har påbegyndt et besværligt arbejde i ansøgerlandene, som har brug for støtte og opmuntring. EØSU anmoder Generaldirektoratet for Sundhed og Forbrugerbeskyttelse om på enhver måde at støtte forbrugerbevægelserne i ansøgerlandene og at overføre den nødvendige knowhow.

5.2. EØSU følger nøje den lovgivningsmæssige og administrative udvikling inden for forbrugerbeskyttelse, navnlig for så vidt angår fødevarer sikkerhed i ansøgerlandene, der har iværksat tiltag i et temmelig vanskeligt miljø og med meget store mangler i den anvendte beskyttelsespraksis.

6. Miljøproblemer

6.1. Miljøbeskyttelse er tidligere blevet prioriteret meget lavt af ansøgerlandenes statsapparat, hvilket har ført til, at bl.a. udviklingen af en sværindustrien har afstedkommet katastrofer — i mange tilfælde uafvendelige katastrofer. I de seneste år er der sket meget positive forandringer. Navnlig inden for den tekniske miljøbeskyttelse er der gjort en mangesidet indsats. Der ligger imidlertid stadig et meget stort arbejde forude, inden EU's miljøkrav er opfyldt, inden miljøbeskyttelsen er integreret i andre politikområder og inden der er sikret en bæredygtig udvikling. EØSU beklager, at den sociale og økonomiske dimension næsten ikke har været nævnt i miljødebatten i ansøgerlandene. Man bør i højere grad interessere sig både for de muligheder, miljøbeskyttelsen giver for at skabe fremtidsorienterede job, og for de sociale spørgsmål, der kan være forbundet med øgede miljøudgifter. EØSU opfordrer Kommissionen til at fremme denne hidtil forsømte proces, til samtidig at bakke op om overførslen af økonomiske midler og know-how til de bestræbelser, som er indledt, samt til rigoristisk at støtte de nødvendige reformer dér, hvor man endnu ikke har indset behovet for beskyttelse og bevarelse af miljøet.

6.2. Miljøbeskyttelse og beskyttelse af økosystemer og dermed bevarelse af en artsrigdom, der stadig er stor mange steder, bør nyde en særlig opmærksomhed i forhold til de andre tiltrædelsesspørgsmål. Udvikling af miljøinfrastruktur og gennemførelse af effektive kontrolmekanismer for gennemførelsen af virkningsfulde regler vil spille en vigtig rolle for ansøgerlandene i den forbindelse.

6.3. EU-institutionerne opfordres til at kigge deres førtiltrædelsesprogrammer og investeringstilskud grundigt efter i sømmene med hensyn til miljøvirkningerne.

7. Sikkerhed

7.1. Borgernes sikkerhed er et afgørende spørgsmål i udviklingsproceduren. Sikkerhed omfatter mere generelt forskellige former for fødevarer sikkerhed, nuklear sikkerhed, færdselssikkerhed osv. De samfundsmæssige følger bør undersøges nærmere i forbindelse med gennemførelsen af sikkerhedsforanstaltninger — f.eks. er arbejdsløsheden i Kozlodouï fortsat på 21 %.

8. Sammenfatning og henstillinger

8.1. EØSU bekræfter på ny, at EU's udvidelse er en historisk chance for at forene Europa og dets borgere under et »fælles tag«, der sikrer stabilitet og velstand på kontinentet.

(1) Det blandede rådgivende udvalg EU-Bulgarien, arbejdspapir om socialpolitikken i Bulgarien.

(2) F.eks. økonomiske ressourcer til, at mindretallene kan bevare deres minoritet.

8.2. EØSU er meget bekymret for den stigende EU-skepsis og de store udsving i opinionen i medlemsstaterne og ansøgerlandene.

8.3. EØSU peger på, at en bedre organisering af den offentlige forvaltning, afskaffelse af bureaukrati, bekæmpelse af kriminalitet og indførelsen af smidige og moderne lov-, forvaltnings- og retsbeskyttelsesmekanismer vil medvirke til at øge borgernes følelse af sikkerhed i ansøgerlandene og tiltrække flere udenlandske investeringer samt øge de internationale investorers tillid til disse lande, som har permanent behov for direkte udenlandske investeringer og støtte fra internationale kreditinstitutter.

8.4. EØSU opfordrer til større gennemsigthed i gennemførelsen af EU's programmer og initiativer for ansøgerlandene. Den manglende knowhow og gennemsigthed vil med stor sandsynlighed føre til frådseri af midler.

8.5. EØSU støtter på enhver måde Kommissionens og ansøgerlandenes bestræbelser på med held at fremme omstrukturering i landbruget, som er et nøgleelement i disses landes integration i EU.

8.6. EØSU støtter varmt indsatsen for at oprette og organisere repræsentative organisationer for det organiserede civilsamfund og ikke-statslige organisationer, der er grundelementer i en demokratisk udvikling.

8.7. Det anser ligeledes fri bevægelighed for arbejdstagere, som er et særlig ømtåleligt emne, for et kardinalpunkt for udvidelsesprocessen.

8.7.1. EU har på grundlag af sin fælles holdning allerede indgået aftaler om indvandringsspørgsmål med næsten alle ansøgerlandene. EØSU hilser dette velkommen og udtrykker håb om, at man i løbet af ansøgerlandenes overgangsperioder på enhver måde vil forsøge at gøre fremskridt gennem de nødvendige førtiltrædelsesforanstaltninger med henblik på at sikre, at EU får et effektivt fungerende arbejdsmarked for alle fremtidige EU-medlemsstater.

8.8. EØSU henleder opmærksomheden på, at økonomisk og social konvergens i dag er det vigtigste parameter. Da EU stadig udviser store mangler i forhold til fuldstændig økonomisk, politisk og social integration, vil den øgede differentiering, som en vellykket tiltrædelse af visse lande vil

give, sætte indsatsen for økonomisk og social konvergens mellem de nuværende medlemsstater på prøve, medmindre de nødvendige mekanismer og procedurer fastsættes.

8.9. EØSU tilskynder Kommissionen til i samarbejde med ansøgerlandenes regeringsorganer at fremme bedre oplysning af borgerne vedrørende udvidelsen af EU og den institutionelle ramme for EU's funktion gennem formidlingsaktiviteter med særlig vægt på indførelsen af relevante forskningsretninger i undervisningssystemerne og faglig efteruddannelse i de pågældende lande. EØSU hilser yderligere tiltag velkommen fra ansøgerlandenes side med henblik på en bedre kommunikation med borgerne om forløbet af EU-tiltrædelsesproceduren.

8.10. Iværksætteri er den vigtigste kilde til vækst i ansøgerlandene. Virksomheder — ikke mindst de små og mellemstore virksomheder — spiller en betydningsfuld rolle for udvidelsesprocessen. Virksomhederne leverer et vigtigt bidrag til indkomst- og jobskabelsen, der er forudsætningen for den økonomiske og sociale udvikling. Myndighederne i ansøgerlandene må derfor tilskyndes til hurtigere at formidle informationerne til de virksomheder, der er omfattet af EU's eksisterende regelværk, og til at fremme iværksætteri.

8.11. I ansøgerlandene opererer flere forskellige europæiske og internationale organisationer. Disse institutioner og organisationer repræsenterer forskellige samfundsmodeller og politiske retninger, og det er nødvendigt at samordne deres anvisninger for at sikre, at de fremtidige medlemsstater tilslutter sig den europæiske socialmodel, der er baseret på ideen om social og territorial samhørighed og bekæmper fattigdom og social udelukkelse, hvilket også er det grundlæggende princip for den økonomiske politik.

8.12. På konferencen om udvidelsen i november 2000 blev det foreslået, at EØSU påtager sig en samordnende rolle mellem de forskellige involverede instanser, hvilket passer fint med EØSU's muligheder og indebærer fuld garanti for succes.

8.13. EØSU støtter den kommunikationsstrategi, som Europa-Kommissionen igangsatte i maj 2000, med henblik på en passende informationsformidling i forbindelse med udvidelsesprocessen. EØSU støtter ligeledes varmt inddragelsen i den løbende dialog af EU's institutioner, disses valgte repræsentanter, de politiske ledere og regeringer, arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for civilsamfundet i almindelighed, foruden medlemsstaterne og ansøgerlandene.

8.14. EØSU fremhæver betydningen af den rolle, som tredjelande, der er naboer til ansøgerlande, spiller. Her er brug for konkrete prognoser hvad dette emne angår, eftersom der vil opstå nye muligheder og udfordringer efter udvidelsen, som f.eks. frihandelsområder, ulovlig indvandring, toldkontrol og menneskehandel og narkotikahandel. Et udvidet EU vil skulle udvikle relationerne til de fremspirende markeder i nabolandene og finde en fælles tilgang til især det vestlige Balkan, SNG og landene i Levanten og Nordafrika.

8.15. EØSU støtter en styrkelse af den dømmende magts uafhængighed og suverænitet i ansøgerlandene, hvilket er en garanti for et civilt og politisk systems gnidningsfrie funktion. Bekæmpelse af korruption må fremskyndes, og der kræves

håndgribelige resultater, der kan sikre gennemsigtighed i erhvervslivet med en passende konkurslovgivning.

8.16. I første halvår 2001 besluttede Rådet (økonomi) at mødes med ansøgerlandenes økonomiministre og nationalbankdirektører to gange om året under en form med regelmæssige rapporter til ECOFIN-Rådet om den økonomiske situation i disse lande. EØSU bifalder denne udvikling og tilskynder til at udstrække denne praksis også til de andre sammensætninger af Rådet for på den måde at fremme dialogen med ansøgerlandene, især i lyset af de mål, som blev opstillet af Det Europæiske Råd på samlingen i Lissabon.

8.17. Ansøgerlandene vil skulle forblive i valutamekanismen ERM2 i mindst 2 år. EØSU fastholder sin henstilling, at de nye medlemsstater straks ved tiltrædelsen skal indgå i ERM2 for på den måde at føre disse landes valutapolitik ind i et mere stabilt fællesskabsmiljø.

Bruxelles, den 11. december 2002.

Roger BRIESCH

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
